

АНАЛІЗ ПРАВОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ СТРУКТУРНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕТОДУ

На основі структурно-інформаційного методу зроблено аналіз нормативно-правового забезпечення стимулювання становлення економіки знань в Україні та розроблено пропозиції щодо його вдосконалення з метою людського розвитку. Запропоновано розробку стратегій на рівні регіонів і міст України, що забезпечать стимулювання становлення економіки знань з урахуванням особливостей їх розвитку.

Ключові слова: економіка знань, нормативно-правове забезпечення, стимулювання, структурно-інформаційний метод, людський розвиток

Перехід економіки України до стану економіки знань (далі – ЕЗ) потребує якісних перетворень в економічному та інституційному режимах країни. Саме умови правового та економічного середовища, якість їх регулювання, можливості розвитку бізнесу і приватної ініціативи, рівень підтримки суспільства та його інститутів до ефективного використання існуючих і створення нових знань стають основними правилами та нормами для успішності проникнення економіки знань в усі галузі та сфери діяльності суспільства. Тому для досягнення країною або наближення її до стану ЕЗ необхідне досконале нормативно-правове забезпечення, яке буде стимулювати національні підприємства до інтелектуального розвитку та нагромадження людського капіталу, до виробництва технологічно нових, якісних та високоекологічних товарів та послуг, використання та зростання знанєвого потенціалу персоналу. Для цього процедури формування ЕЗ мають базуватися на гармонійному нормативно-законодавчому полі, що всебічно регулює кожну її складову та акцентує увагу на її важливих характеристиках. Практикою країн, що розвиваються інноваційним шляхом, підтверджено, що основним суб'єктом, здатним найбільшою мірою забезпечити більш сприятливі умови для генерування знань та становлення інноваційної економіки є держава [1, с. 27]. Тому особливий інтерес викликають нормативно-правові умови для підтримки та стимулюван-

ня процесів виробництва, розповсюдження, нагромадження та використання знань, що мають місце у країні.

У наукових дослідженнях дуже обмежено наводяться результати аналізу нормативно-законодавчої бази щодо формування ЕЗ в країні. У монографії В. Тищенко розкрито інституційні засади розвитку інноваційної складової ЕЗ [2, с. 54], а законодавче регулювання визначено як пріоритетний напрям при побудові ЕЗ в країні. У дослідженні Н. Коби здійснено систематизацію наявних нормативно-правових документів щодо досягнення стану ЕЗ в Україні, основними серед яких виявлено напрями інноваційного та інформаційного законодавства та нормативні акти у сфері інтелектуальної власності [3, с. 163].

При цьому було встановлено, що більш уваги приділяється висвітленню нормативного регулювання окремих компонентів ЕЗ та можливостям регулювання деяких її ознак та характеристик. Аналізу нормативного забезпечення інноваційної компоненти ЕЗ присвячено багато досліджень, основними серед яких є дослідження А. Князевича [4, с. 59-73], колективу науковців Національного інституту стратегічних досліджень під керівництвом Я. Жаліло [5, с. 13-26], В. Тищенко [6, с. 48-85], С. Кацури [1, с. 153-173], групи українських та європейських фахівців в рамках діяльності проекту ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні» [7].

Аналізу нормативного забезпечення однієї із структурних компонентів ЕЗ, яка стосується сфери ІКТ, присвячено багато праць українських дослідників. А. Колодійчук зробив аналіз процесійного законодавчого забезпечення впровадження ІКТ в національну економіку, при цьому виявив його переваги та недоліки [8]. У роботі В. Бражко досліджено світовий досвід інформаційної політики та підкреслюється, що в Україні немає єдиної нормативно-правової бази, яка б регулювала становлення в країні інформаційного суспільства та визначала зміни в суспільному житті під впливом технологічного та мережевого розвитку [9, с. 28]. У колективній монографії українських вчених під загальною редакцією професора М. Швеця [10] досліджено проблеми ро-

звитку ІКТ та мережевої економіки, можливості їх проникнення в усі сфери національної економіки для якнайшвидшого всебічного розвитку країни. Забезпечення законодавчого регулювання стану ІКТ в країні відбувається з особливою увагою, якщо мова йде про досягнення інформаційної безпеки та можливість виникнення безліч загроз та ризиків у інформаційному просторі, що розкрито у праці В. Степанова [11].

Стан процесу стимулювання ІКТ у країні має велике значення для становлення ЕЗ, тому що на основі прискорення та покращення якості процесів надання, обробки та можливості доступу до інформації ґрунтується можливість придбання та систематизації знань у всіх напрямках зацікавленості людини, що забезпечує всебічний розвиток людства, їх нагромадження з різних джерел, можливість оцінки стану явищ, що відбуваються на рівнях вертикального та горизонтального напрямів інформаційного простору, тобто на різних рівнях управління економіки та у різних її галузях. Це підвищує рівень розвитку інтелектуального капіталу країни за рахунок освіченості, можливості обираючості інформації та ефективності прийняття управлінських рішень.

Аналізу нормативного забезпечення управління освітою та наукою в країні присвячено багато досліджень, основними серед яких є дослідження колективу авторів Національної академії педагогічних наук України за редакцією В. Кременя [12], І. Каленюк та О. Кукліна [13], І. Іванюк [14], Є. Краснякова [15]. Проте, не зважаючи на обмежені дослідження законодавства України щодо їх достатності для формування ЕЗ як типу постіндустріальної економіки, проблема нормативно-правового забезпечення процесу стимулювання досягнення країною стану ЕЗ залишається невирішеною і сьогодні.

Тому *метою дослідження* є аналіз нормативно-правового забезпечення стимулювання становлення ЕЗ в Україні на основі структурно-інформаційного методу та розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

На основі дослідження законодавчої бази, спрямованої на стимулювання становлення ЕЗ в Україні, встановлено, що таке регулювання відбувається за такими напрямками:

- регулювання інноваційної діяльності фізичних та юридичних осіб;
- регулювання стану освіти в країні;
- регулювання розробки, використання та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в країні та становлення інформаційного суспільства;
- регулювання захисту та охорони інтелектуальної власності;
- регулювання підприємницької діяльності (малого та середнього бізнесу) з боку стимулювання його до розвитку персоналу, використання нових технологій, розробки інноваційно нових та удосконалених товарів та послуг;
- регулювання зрівноваженого розвитку країни та «зеленої економіки».

У дослідженні серед перелічених блоків нормативно-правового регулювання стану ЕЗ в Україні було обрано три з метою звуження інформаційної бази через обмеженість викладу наукових результатів в статті та концентрації уваги на головних компонентах, серед яких було обрано регулювання інноваційної діяльності та генерації знань фізичними та юридичними особами, стану освіти, впровадження ІКТ в усі сфери національної економіки та життя людей усіх верств й становлення інформаційного суспільства.

З метою набуття можливості позитивних зрушень у напрямі забезпечення досягнення Україною стану ЕЗ доцільно провести комплексний аналіз діючих нормативно-правових актів, які сприяють, прискорюють або гальмують цей процес. Для цього пропонується використання універсального структурно-інформаційного методу [16], на основі якого буде здійснено діагностику наявних законодавчих інструментів формування в Україні ЕЗ. Вперше застосування цього методу було здійснено А. Нікіфоровим для умов електроенергетики, що дозволило здійснити наскрізне проектування пристроїв релейного захисту та автоматики [17, с. 3]. «Універсальність поняття інформація і ефективність запропонованого методу дозволяють вирішувати за зміс-

том більш ємкі завдання, а також більш широке коло завдань» [16, с. 5]. Задля розв'язання поставленої мети дослідження метод буде використано для здійснення аналізу, синтезу, конструювання та структурування нормативно-правового забезпечення процесів досягнення країною стану ЕЗ. Метод також має дозволити здійснити оцінку кожного нормативно-правового документу та його елементів, їх реструктуризувати на частини за змістом та обрати ті статті або фрагменти, які націлені на корисний результат – стимулювання становлення ЕЗ у країні. Тобто має відбутися процес керованості досягнення або наближення країни до стану ЕЗ на основі виокремлення тих положень у законодавстві, які сприяють цьому.

Аналіз законодавства України у сфері становлення в країні ЕЗ дозволив встановити, що існує велика кількість законодавчих документів, які є частково або взагалі направлені на стимулювання процесів генерування, розповсюдження, отримання та нагромадження знань (табл. 1). Цей аналіз обумовив специфічну роботу структурування цих документів, виявлення їх адресності та напряму за чотирма основними структурними компонентами ЕЗ – інституційний та економічний режими; ІКТ; освіта та наука; інновації, які обрано структурними фільтрами для аналізу законодавства структурно-інформаційним методом. Але усі вони регулюють окремі напрями без урахування побудови в країні ЕЗ, як окремий загальний напрям. Тому для визначення орієнтирів у формуванні ЕЗ та пояснення основних змін у суспільстві необхідно розробити Стратегію ЕЗ, яка би комплексно підходила до визначення проблеми досягнення або наближення країни до стану ЕЗ. Єдиним багатоаспектним документом, який передбачав становлення ЕЗ в Україні, є Доктрина економіки знань [18], яка не була впровадженою і залишилася у вигляді проекту. Вона розкриває положення стратегії «Європейський вибір», відповідає завданням «Стратегії сталого розвитку та структурно-інноваційної перебудови української економіки (2004-2015 рр.)» та окреслює практичні шляхи реалізації Концепції інноваційного розвитку економіки України.

Дослідження законодавчо-нормативних документів щодо стимулювання становлення ЕЗ в Україні дозволило встановити, що основними інструментами цього процесу стає вільний, всебічний та творчий розвиток людини; підтримка інноваційних програм, бізнес-проектів у національній економіці

Таблиця 1– Аналіз нормативно-правових документів стимулювання становлення ЕЗ в Україні

Документ	Основні компоненти ЕЗ як структурні фільтри для аналізу законодавства			
	Економічний та інституційний режими	Освіта	Інновації, наука	ІКТ
1	2	3	4	5
Конституція України [19]	Гарантування прояву творчості, захисту інтелектуальної власності, авторських прав для кожної людини	Проголошення вільного та всебічного розвитку особистості та права кожної людини на освіту	Розпорядження людиною результатами інтелектуальної та творчої діяльності. Сприяння розвитку науки, міжнародних наукових зв'язків в Україні	
Закон України «Про інноваційну діяльність» [20]	Реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм. Пільгове оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності. Підтримка сучасної інноваційної інфраструктури. Створення спеціалізованих державних небанківських інноваційних фінансово-кредитних установ		Повне та часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів місцевих бюджетів	Визнання розвитку сучасних ІКТ, робототехніки як стратегічного пріоритетного напрямку інноваційної діяльності в Україні на 2011-2021 рр.
Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [21]	Державна підтримка та цільове субсидювання діяльності виробничо-орієнтованих наукових установ з Державного бюджету України. Популяризація наукової діяльності. Забезпечення до 2025 р. збільшення обсягу фінансування науки до 3 % ВВП. Державні наукові установи та ВНЗ звільняються від сплати ввізного мита та ПДВ з наукових приладів, наукової літератури. Забезпечення бюджетного фінансування наукової і науково-технічної діяльності у розмірі не менше ніж 1,7% ВВП України	Стимулювання учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності. Функціонування Малої академії наук України. Сприяння формуванню інтелектуального капіталу нації. Інтеграція наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти	Пільгове оподаткування наукових установ. Фінансування ініціативних науково-дослідних робіт та дослідницької матеріально-технічної бази не менш як 50% доходу від своєї діяльності. Створення центрів колективного користування науковим обладнанням, національного наукового центру, державної ключової лабораторії для реалізації державних цільових наукових програм та проектів за пріоритетними напрямками наукових досліджень. Створення механізмів комерціалізації результатів наукових досліджень. Розвиток науки, захист фахових інтересів, координація НДР, обмін досвідом у громадських наукових організаціях. Стимулювання ефективної самостійної творчої діяльності, підвищення престижності професії наукового працівника, залучення талановитої молоді до наукової і науково-технічної діяльності та підвищення кваліфікації наукових працівників. Грантова підтримка наукової діяльності та проектів. Захист прав інтелектуальної власності. Державна підтримка міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва. Інтеграція національного дослідницького простору до Європейського дослідницького простору (обміну, передачі та доступу до наукових знань)	
[22]	Створення пільгових умов інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, впровадженні відкриттів і винаходів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони		До інвестицій належать майнові права інтелектуальної власності; сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації,	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [22]	навколишнього середовища і здоров'я. Державні гарантії захисту інвестицій		навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»). Науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності відносяться до об'єктів інвестиційної діяльності	
ЗУ [23]	Визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на період до 2020 р.		Визначення фахівців та базових наукових установ, що мають здійснювати науково-технічний супровід пріоритетного напрямку	
ЗУ «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» [24]	Узгодженості загальнодержавних, галузевих, регіональних програм та бізнес-проектів у сфері розвитку і використання ІКТ. Удосконалення координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо створення елементів інформаційної інфраструктури, зокрема при побудові корпоративних інформаційно-аналітичних систем		Надання державної підтримки та стимулювання впровадження ІКТ в освіту, науку, бізнес, виробництво, ринок цінних паперів, біржі. Забезпечення пріоритетності підготовки фахівців з ІКТ. Вдосконалення навчальних планів, відкриття нових спеціальностей з новітніх ІКТ, втілення принципу «освіта протягом усього життя». Розробка дистанційних курсів	Впровадження ІКТ в усі сфери життя діяльності суспільства та держави. Сприяння підприємницькій діяльності у сфері ІКТ, залучення інвестицій в ІКТ. Сприяння збільшенню різноманітності та кількості електронних послуг. Забезпечення створення загальнодоступних інформресурсів
Закон України «Про Національну програму інформатизації» [25]	Створення резидентів для виконання окремого завдання Національної програми інформатизації із загальним обсягом статутного капіталу не менш як 5% загальної вартості контракту. Фінансування формування та виконання Національної програми інформатизації здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел			Залучення до виконання завдань вітчизняних підприємств з обсягом фінансування не менш як 20% загальної вартості контракту. Розробка галузевих програм інформатизації. Розробка місцевими органами виконавчої влади регіональних програм та проектів інформатизації
Розпорядження [26]	Впровадження механізмів надання органами виконавчої влади та місцевого самоврядування інформаційних послуг юридичним та фізичним особам через Інтернет. Забезпечення реалізації податкових стимулів інноваційно-інвестиційного спрямування, зокрема для підприємств, що провадять діяльність у сфері інформатизації			Забезпечення збільшення обсягів фінансування Національної програми інформатизації з включенням до її складу всіх програм та проектів інформатизації, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів. Стимулювання інвестиційної діяльності у сфері ІКТ
Закон України «Про освіту» [27]	Забезпечення бюджетних асигнувань на освіту в розмірі не менше 10% національного доходу, а також валової продукції, що створюється на основі діяльності підприємств, організацій та фізичних осіб. Фінансування наукових досліджень, програмно-технічних розробок, науково-дослідних установ та інших установ освіти здійснюється на конкурсній основі в обсязі не меншому 10% державних витрат на освіту. Держава сприяє міжнародному співробітництву навчальних закладів та органів управління освітою, звільняє від оподаткування сплати мита і митного збору	Забезпечення доступності для громадян державних освітніх послуг. Рівність умов надання освітніх послуг кожній людині для повної реалізації її здібностей, таланту, індивідуальності та інтересів. Інтеграція освіти з наукою та виробництвом. Безперервність і різноманітність освіти. Підвищення професійного рівня викладачів	Створення наукових, науково-виробничих підрозділів, об'єднань, асоціацій, технологічних парків, центрів нових інформаційних технологій. Визначення пріоритетів фундаментальних досліджень, що виконуються у системі освіти	

та ІКТ на рівні держави, регіонів, галузі та міст; фінансове та податкове пільгування інноваційних проектів та установ, які займаються науковою діяльністю; активізація та пільгові умови інвестування щодо розробки та вдоскона-

лення технологій, генерації ідей та знань; інтеграція наукової, освітньої і виробничої діяльності; залучення молоді до генерації ідей; заохочення ініціатив розробок та впровадження ІКТ в усі галузі національної економіки. Тобто завдяки використанню обраного методу можна констатувати декларативність основних положень формування ЕЗ у законодавстві, проте простежити їх дієвість не можливо. Тобто стає задачею стимулювання підвищення престижності процесу отримання, розповсюдження та генерації знань у будь-якому вигляді, що повинно супроводжуватися заохоченням при реалізації перелічених процесів у вигляді зростання доходів у підприємницькій діяльності або заробітної плати. Здекларовані положення у законодавстві щодо становлення ЕЗ у країні присутні у багатьох нормативно-правових документах України, що ускладнює їх аналіз та визначення основних інструментів державної політики щодо стимулювання досягнення країною стану ЕЗ.

Реалізація усіх перелічених інструментів спрямована на підтримку та необхідність високого рівня затребуваних знань усіх верств населення та всебічному та творчому розвитку людини. Основною корінною затримкою становлення ЕЗ в країні є відсутність стратегічного підходу у навчанні та придбання знань на протязі життя людини. Кожна людина, яка отримує знання, повинна відчувати зацікавленість у навчанні та бути впевненою у тому, що знання приносять покращення в її життя, збільшують можливість отримати додатковий дохід або збільшення заробітної плати, збільшують її можливості [28]. Для цього знання, які людина отримує мають бути затребуваними. Більш половини студентів, які отримали вищу освіту, працюють не за фахом, що свідчить про відсутність адресності отриманих знань на протязі 5-6 років. Тобто знання, які були нагромадженими, не використовуються у повному обсязі, через що витрачаються неефективно бюджетні кошти. Таким чином, порушується ланцюжок «цінність знань – зростання доходів людини – зацікавленість у отриманні знань», що свідчить про порушення культури освіти. Тому на законодавчому рівні мають бути створені умови щодо зацікавленості у отриманні знань людиною на протязі всього життя. До того ж держава має

також сприяти зацікавленості підприємств у безперервному професійному розвитку персоналу.

Студенти, які навчаються у вишах, не впевнені у тому, що зможуть працювати за отриманим фахом. Загострюється проблема тим, що більше половини дітей, що навчаються у сучасний момент в школах, будуть працювати за спеціальностями, які ще не існують [29]. Тому стимулювання зацікавленості у отриманні знань на певних рівнях управління та на різних етапах життя людини – це основна задача законодавчої гілки влади.

Таким чином, у результаті дослідження законодавчого забезпечення процесу формування в Україні ЕЗ пропонуються впровадження наступних рекомендацій, які мають бути відображеними у законодавстві України:

- затвердження Доктрини економіки знань та прийняття її до реалізації в країні;
- впровадження додаткових стимулів для виробництва, розповсюдження, нагромадження знань та інвестування в ці процеси на різних рівнях управління;
- дієве стимулювання підприємницької діяльності, в основі якої лежить генерування знань та ідей;
- підвищення зацікавленості підприємців у нововведеннях, використанні, розповсюдженні та генеруванні знань;
- залучення інвестицій до активізації процесів виробництва, розповсюдження та використання знань на всіх рівнях управління та у всіх галузях економіки та освіти;
- стимулювання новаторських відкриттів та генерування різнопланових ідей, розвитку бізнесу на основі використання ІКТ;
- впровадження податкових канікул для підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність;
- підтримка та впровадження інструментів «зеленої економіки» у країні, забезпечення зрівноваженого розвитку міст та регіонів;

- розширення підприємницької діяльності за рахунок активізації електронної комерції;
- розробка стратегій розвитку різноспрямованості, що направлені на економічний, соціальний, людський, культурний розвиток, з урахуванням впровадження елементів ЕЗ на рівнях регіонів, міст та організацій для покращення рівня життя населення;
- стимулювання зацікавленості у отриманні та розповсюдженні знань та на цій основі генерації ідей на різних рівнях управління.

При цьому, пропонується розробка стратегій на рівні регіонів і міст, що забезпечують стимулювання становлення ЕЗ. Пропонується наступний алгоритм виробки стратегій:

1. Визначення пріоритетів розвитку кожного регіону та міста України для людського розвитку з врахуванням їх особливостей та диспропорцій.
2. Придбання знань та їх концентрації у встановлених напрямках пріоритетів.
3. Надання можливості розвитку знанєвого потенціалу у обраних напрямках.
4. Розповсюдження знань та інформування населення щодо обраної регіональної та місцевої політики.
5. Розробка стратегій підприємств та бізнесу у межах регіональної та місцевої політики.
6. Фінансування та інвестування інноваційних проектів.
7. Пільгування бізнес-проектів, освітніх та інноваційних проектів у заданих напрямках.

Таким чином, у результаті оцінки нормативно-правового забезпечення стимулювання становлення ЕЗ в Україні на основі структурно-інформаційного методу встановлено, що задекларовані положення у законодавстві щодо становлення ЕЗ у країні є характерними для багатьох нормативно-правових актів України. Це ускладнює їх аналіз та визначення основних інструментів державної політики щодо стимулювання досягнення країною

стану ЕЗ. Запропоновано орієнтири зміни законодавства, основними серед яких є затвердження Доктрини ЕЗ та прийняття її до реалізації в країні; дієве стимулювання підприємницької діяльності, що направлено на інноваційні розробки; підвищення зацікавленості підприємців у нововведеннях, використанні, розповсюдженні та генеруванні знань; залучення інвестицій до активізації процесів ЕЗ; стимулювання новаторських відкриттів та генеруванні різнопланових ідей, розвитку бізнесу на основі використання ІКТ; впровадження податкових канікул для підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність; стимулювання зацікавленості у отриманні та розповсюдженні знань та на цій основі генерації ідей на різних рівнях управління. Запропоновано розробку стратегій на рівні регіонів і міст, що забезпечують стимулювання становлення ЕЗ, та розроблено алгоритм, на основі якого потрібно її формувати. Цей алгоритм враховує місцеві диспропорції у розвитку регіонів та міст та передбачає для кожного з них свій шлях формування ЕЗ.

Подальші дослідження мають бути спрямованими на систематизацію законодавчого стимулювання процесів становлення ЕЗ у країні за рахунок аналізу прийнятих доктрин, стратегій, концепцій України, які визначають основні орієнтири її розвитку на майбутнє.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кацура С.Н. Становление инновационной системы в Украине: национальный и региональный аспекты: моногр. / С.Н. Кацура; НАН Украины, Ин-т экономики промышленности. – Донецк, 2011. – 504 с.
2. Тищенко В. Ф. Економіка знань як актуальна основа сучасного розвитку України та її регіонів: монографія / В. Ф. Тищенко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2014. – 272 с.
3. Коба Н.В. Нормативно-правове забезпечення процесу формування економіки знань в Україні / Н.В.Коба // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №4. – С. 159-164.
4. Князевич А. Формирование и функционирование инновационной инфраструктуры Украины : монография / А. Князевич ; под научн. ред. д.э.н., проф. И. Бритченко. – Ривне: Волинські обереги, 2016. – 272 с.
5. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України: аналіт. доп. / О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков, А. В. Шевченко [та ін.] ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2014. – 152 с. – (Сер. «Економіка», вип. 15).
6. Тищенко В.Ф. Теоретичне забезпечення розвитку економіки знань засобами публічно-приватного партнерства в регіонах України: дис. ... доктора економ. наук: 08.00.05 / Тищенко Вікторія Федорівна. – Харків, 2016.– 503 с.

7. Аналіз законодавства України у сфері досліджень, розробок та інноваційної діяльності та пропозиції щодо доповнень до законодавства. Проект ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”. – К.:Фенікс, 2011. – 349 с.
8. Колодійчук А. В. Процесійне нормативно-правове забезпечення впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в національній економіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2015/18.pdf
9. Брижко В. До питання сучасної інформаційної політики / В. Брижко // Вісник Академії управління МВС. – 2009. – №2. – С.27-47.
10. Е-майбутнє та інформаційне право / В. Брижко, В. Цимбалюк, М. Швець, М. Коваль, Ю. Базанов; за ред. М. Швеця. – 2-ге вид., доп. – К.: НДЦПІ АПрН України, 2006. – 234 с.
11. Степанов В. Ю. Інформаційна безпека як складова державної інформаційної політики // Державне будівництво. – 2016– № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2016-2/doc/1/02.pdf>
12. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [авт.: В.П.Андрущенко, І.Д. Бех, М.І. Бурда та ін.; редкол. В.Г. Кремень, В.І. Луговий, В.М. Мадзігон, О.Я.Савченко; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2011. – 304 с.
13. Каленюк І. С., Куклін О. В. Розвиток вищої освіти та економіка знань: монографія / І. С. Каленюк, О. В. Куклін. – К.: Знання, 2012. – 343 с.
14. 376Іванюк І. Освітня політика: навч. посіб. / Ірина Іванюк. – К. : Таксон, 2006. – 236 с.
15. Красняков Є. Формування державної політики в галузі освіти України на загальнодержавному рівні / Є. Красняков // Вісн. держ. служби України. – 2010. – № 3. – С. 19-24.
16. Никифоров А. П. Структурно-информационный метод сквозного проектирования устройств / А. П. Никифоров // Материалы международной научно-практической конференции «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития 2010». – Том 5. – Технические науки. Проект SWorld. – 2010. – С. 1-22.
17. Нікіфоров А.П. Розвиток теорії та методів захисту і управління розподільних мереж смарт-грид: Автореф... дис. докт. техн. наук за спец. 05.14.02 «Електричні станції, мережі і системи» – Покровськ: ДонНТУ, 2017. – 47 с.
18. Семиноженко В. Доктрина економіки знань (Проект) / В. Семиноженко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.semynozhenko.net>
19. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
20. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – N 36. – Ст.266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
21. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» №848-VIII від 26.11. 2015 р. Чинний. Редакція від 01.01.2017 р. // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 3. – Ст.25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

22. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-12 від 20.04.2017 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №47. – Ст.646. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
23. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» №2623-14 від 16.01.2016 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – N 48. – Ст.253. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
24. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» №537-V від 09.01.2007 р. Чинний. Поточна редакція – 09.01.2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст.102. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
25. Закон України «Про Національну програму інформатизації» Чинний. Поточна редакція – 1.08.2016 р. Відомості Верховної Ради України – 1998. – № 27-28. – Ст.181. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>
26. Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» № 653-р від 15.08.2007 р. Чинний. Поточна редакція – 13.05.2009 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/653-2007-р>
27. Закон України «Про освіту» №1060-12. Чинний. Поточна редакція – 19.02.2016 р. Відомості Верховної Ради УРСР – 1991. – № 34. – Ст. 451. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
28. Building capability: A framework for managing learning and development in the APS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apsc.gov.au/publications-and-media/current-publications/building-capability>.
29. We may have less than 5 years to change how we learn, earn and care [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.weforum.org/agenda/2017/01/realizing-human-potential-skills-jobs-care-work?utm_content=buffer6d4d2&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer

Подлужная Наталья Александровна

АНАЛИЗ ПРАВОВОГО СТИМУЛИРОВАНИЯ СТАНОВЛЕНИЯ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ В УКРАИНЕ НА ОСНОВЕ СТРУКТУРНО-ИНФОРМАЦИОННОГО МЕТОДА

Экономика знаний, нормативное правовое обеспечение, стимулирование, структурно-информационный метод, развитие общества

На основе структурно-информационного метода сделан анализ нормативно-правового обеспечения стимулирования становления экономики знаний в Украине и разработаны предложения по его совершенствованию. Акцентируется внимание на основных блоках нормативно-правового регулирования состояния экономики знаний, среди которых регулирование инновационной деятельности и генерация знаний физическими и юридическими лицами, состояния образования и науки в стране, внедрение информационно-коммуникационных технологий во все сферы национальной экономики и использования в

жизни людей всех слоев населения. Предложена разработка стратегий на уровне регионов и городов Украины, которые обеспечат стимулирование становления экономики знаний, и разработан алгоритм, на основе которого нужно их формировать и реализовывать с учетом явных и неявных знаний человеческого капитала, особенностей состояния экономических ресурсов, производственных мощностей, местных диспропорций и ассиметрий в развитии регионов и городов. Это дает возможность определить уникальный путь каждого региона и города Украины для стимулирования становления экономики знаний на основе выявления возможностей и производственных мощностей при использовании человеческого потенциала, что свойственно именно для этого региона или города. Предложены рекомендации по учету основных ориентиров в законодательстве Украины, которые позволят ускорить процесс стимулирования становления экономики знаний с целью человеческого развития.

Podluzhna Natalia Alexandrovna

ANALYSIS OF LEGAL STIMULATION OF THE FORMATION OF THE KNOWLEDGE ECONOMY IN UKRAINE ON THE BASIS OF THE STRUCTURAL-INFORMATIONAL METHOD

Economics of knowledge, normative legal support, stimulation, structural-information method, development of society

On the basis of the structural-informational method the analysis of the regulatory and legal support was made for the promotion of the knowledge economy in Ukraine and proposals for its improvement were developed. Attention is focused on the main blocks of the regulatory and legal regulation of the knowledge economy, including regulation of innovation and the generation of knowledge by individuals and legal entities, the state of education and science in the country, the introduction of informational and communicational technologies in all areas of the national economy and their use in the lives of people of all segments of population. The development of strategies on the level of regions and cities in Ukraine, which will provide stimulation of the formation of knowledge economy, was proposed and an algorithm was developed on the basis of which it is necessary to be formed and implemented considering explicit and implicit knowledge of human capital, the peculiarities of the state of economic resources, production capacities, local disproportions and asymmetries In the development of regions and cities. This makes it possible to determine the unique path of each region and the city of Ukraine to stimulate the formation of a knowledge economy based on identifying opportunities and production capacities using human potential, which is typical for this region or city. The recommendations on the main reference points in the legislation of Ukraine were proposed, which will allow to accelerate the process of stimulating the formation of the knowledge economy for the purpose of human development.